

Bizkaia

Arrazola (Atxondo):
Arrieta:
Bakio:
Bermeo:
Berriz:
Bolibar:
Busturia:
Dima:
Elantxobe: [ez da galdetu]
Elorrio:
Errigoiti:
Etxebarri:
Etxebarria: [ez da galdetu]
Gamiz-Fika:
Getxo: tirante
Gizaburuaga:
Ibarruri (Muxika):
Kortezubi:
Larrabetzu: [ez da galdetu]
Laukiz:
Leioa:
Lekeitio:
Lemoa:
Lemoiz:
Mañaria:
Mendata:
Mungia:
Ondarroa: peñtika uñkelúðun
Orozko: álmoaðiña (?)
Otxandio: áldamen, ásto
Sondika:
Zaratamo:
Zeanuri:
Zeberio:
Zollo (Arrankudiaga):
Zornotza:

Araba
Aramaio:

Gipuzkoa
Aia:
Amezketa:
Andoain:
Araotz (Oñati):
Arrasate:

Arroa (Zestoa):

Asteasu:
Ataun:
Azkoitia:
Azpeitia:
Beasain:
Beizama:
Bergara:
Deba:
Donostia:
Eibar:
Elduain:
Elgoibar:
Errezil:
Ezkio-Itsaso:
Getaria: yuñðiplantjá (?)
Hernani:
Hondarribia:
Ikaztegieta:
Lasarte-Oria:
Legazpi:
Leintz Gatzaga:
Mendaro:
Oiartzun:
Oñati:
Orexa:
Orio:
Pasaia:
Tolosa:
Urretxu: bésó (?)
Zegama:

Nafarroako Foru Komunitatea

Abaurregaina / Abaurrea Alta: [ez da galdetu]
Alkotz:
Aniz:
Arbizu: [ez da galdetu]
Beruete:
Donamaria:
Dorrao / Torrano:
Erratzu: ú'ke
Etxalar:
Etxaleku:
Etxarri (Larraun):
Eugi:
Ezkurra:
Gaintza:

Goizueta:

Igoa:
Jaurrieta:
Leitzta:
Lekaroz:
Luzaide / Valcarlos: óryamatjárðe
Mezkiritz:
Oderitz: [ez da galdetu]
Suarbe:
Sunbillat:
Urdiain:
Zilbeti:
Zugarramurdi: potsó (?)

Lapurdi

Ahetze: úRka
Arrangoitze: oRkíster, *úRka (?)
Azkaine: sáRðe
Bardoze: sááRðe
Beskoitzte: *úRka
Donibane Lohizune: úRka
Hazparne: óRyaúRka
Hendaia:
Itsatu: *úrka
Makea: úrka
Mugerre: uñka
Sara: úñkin
Senpere: ásta
Urketa: óryaiñtéRa (mark.) (?)
Uztaritze: uRkáþúlaR

Nafarroa Beherea

Aldude:
Arboti: sárdja (mark.), matjárdja (mark.)
Armendaritze: óryáustari
Arnegi: óryamatjárðe
Arrueta:
Baigorri: oñgaister
Bastida:
Behorlegi: matjárde
Bidarrai: *úrka
Ezterenzubi: matjárðe, masárde
Gamarte:
Garrüze:
Irisarri: úRka
Izturitze: uñkhá
Jutsi: matjárðe
Landibarre: límujnašárdde

Larzabale: sárdde

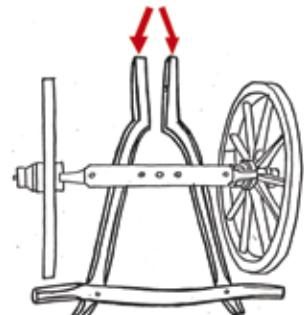
Uharte Garazi: sárdø, oñyásárdø

Zuberoa

Altzai: [ez da galdetu]
Altzürükü: sárde, matjárðe (?)
Barkoxe: matjárde
Domintxaine: sárde
Eskiula:
Lorraine: organjárde, orgamátjáro, matjárðe
Montori:
Pagola: matjárde
Santa Grazi: organstárde
Sohüta: matstárde
Urdiñarbe: matjárde, matjárðe
Ürrüstoi: úrkhat

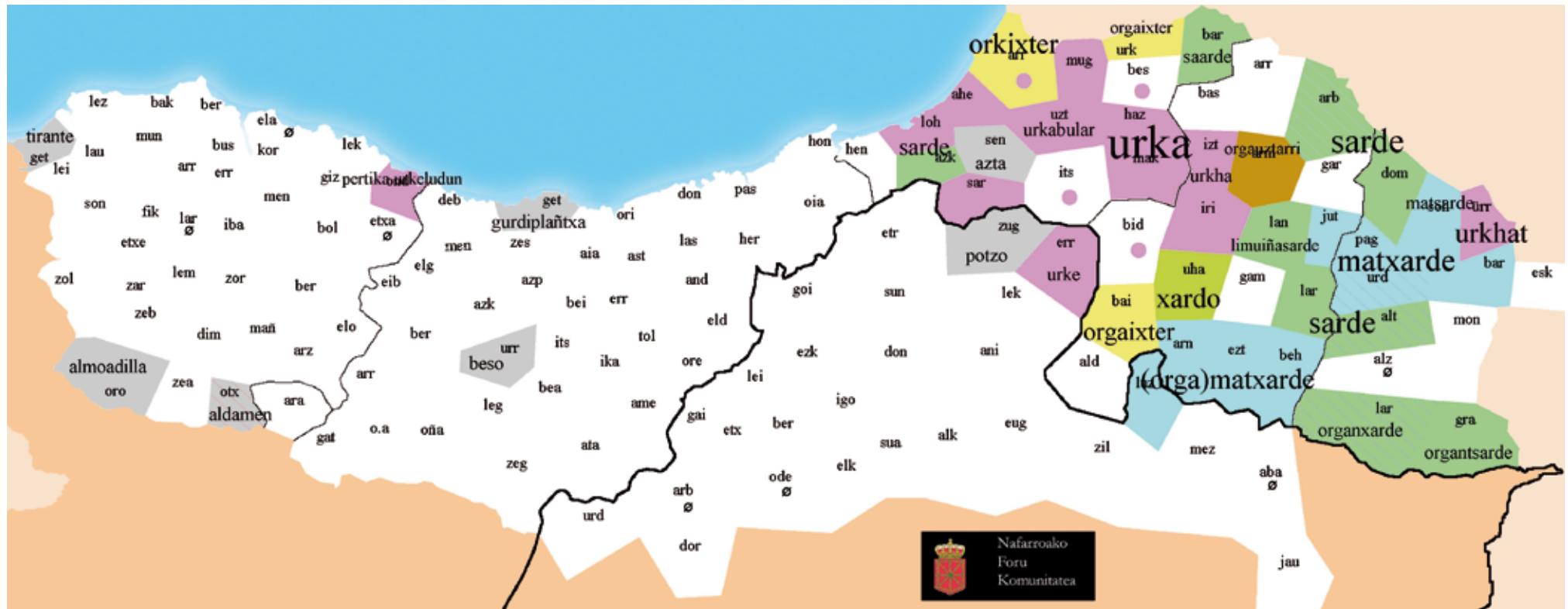
Mapan sartzen ez diren erantzunak:

Etxarri (Larraun) (N):

1604. Mapa: telera (del carro) / armon / cart pole

GALDERA: 38130

matxarde
(orga)matxarro
sarde
(orga)xardo
urk(h)a
orgaixter
asto
orgauztarri
bestelakoak

- Bi gurpiletatik langara doazen eta orgazolapean dauden bi pieza simetrikoen izena bildu da. Batzuetan, langak berak sarda-itxura hartzen du.
 - Herri askotan ez dute pieza hori erabili edo ez dute piezaren izena jakin. Getxon, adibidez, *Orrik tirantek ixingo die. Guk estu usuau, eh jaso da. Orion, Eméngo kárro klasia ezta óri-ta.*
 - **Bestelakoak:** aldamen (Otxandio), almodilla (Orozko), azta (Senpere), beso (Urretxu), gurdiplañtxa (Getaria), potzo (Zugarramurdi), tirante (Getxo).

Otxandio: *Orrik ixin litekes osokuek be... Bai, batzuk oten die osokuek, da beste batzuk eukiten dabe postixue altzetako, alturie emoteko ejien sartute. Orreri esaten yake postixuek badie, "astúek" da, osokua bada, "aldámenak".*

Donibane Lohizune: *Gero timoina ari emana da... Saets ek ari fitxatzen de...*

Sara: *Lau úrkin. Naturala, berezkua.*

Arrangoitze: *Lau úrka. Urká ibiltzen tzen zuren eta kargatzeko.*

Urketa: *Orga aitzinian gelditzen zen, hor ixterrian. Iten dute osoan e, erdiz erdi, leheno ez, "orga-ixterra" da hoi.*

Ezterenzubi: *Hori da matxarde naturala. Arbola behar da gisa hartakoa izan, gio hemen behar da tinkatia izan, bulonez tinkatia; hua, aldiz, naturala. Gio xeka ibiltzen zen, matxardia in xeka. Matxarde hori arturenian haitza edo leizarra zen, leizarra haitza bano arduro eta, bestiak, buztarriak komunzki haitza, eta xapel hori ahalaz intzaurra; bestenez, kraskatzen baitzen, hua zen orgetako piezaik lanyerosena, etzen gaia.*

Landibarre: *Limuiñia sardia... Limuiñari lotzen zizun ori, etzuzun dena bat, ez, ori...*

Larzabale: *Leheno orgetan zuzen-zuzena. Ikhusi diat lotuik, hori faltzia uk, hori pièce rapportée. Aldiz, leheno, sarde bat eta lardaia hartzan egina.*

Domintxaine: *Arkhütxak hola zitian sarde, bena orgetakoak xüxenian-xüxenian... Begia atxikitzen zütean, zuin zen sarde, eta arkütxak hola iten, ba, Etxarrin batek iten zitian berak [laborari batek] eta errotak e.*